

УДК 368

DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.2.28>**Ярмоленко В.В.**

аспірант, асистент кафедри економіки та фінансів,
Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»

Yarmolenko Vitalina

State Higher Educational Institution
«Kherson State Agrarian University»

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ СТРАХУВАННЯ

APPROACHES TO DETERMINATION OF MORTGAGE OF INSURANCE

У статті визначено різні методичні підходи до визначення сутності страхування. В основу класифікації страхування закладено розбіжності: у сферах діяльності страхових компаній, у підходах щодо забезпечення страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб, а також у визначенні об'єктів страхування і у формах його проведення. Уточнено класифікацію видів страхування в Україні за історичною, юридичною та економічною ознаками. Визначено, що необхідність страхування діяльності підприємств зумовлюється тим, що збитки частіше настають від дії руйнівних явищ, що не можуть контролюватися людиною. За умов ризикового характеру функціонування будь-яких підприємств і не менш ризикового поведіння людей існує потреба попередження усунення і відшкодування збитків унаслідок настання несприятливих подій чи ризиків. Здійснено акцент на значенні і необхідності страхового захисту для суб'єктів господарювання від різних несприятливих наслідків дії руйнівних явищ з позиції різних аспектів.

Ключові слова: страхування, ознаки страхування, класифікація страхування, страховий ризик, страховий захист.

В статье определены различные методические подходы к определению сущности страхования. В основу классификации страхования заложено разногласия: в сферах деятельности страховых компаний, в подходах по обеспечению страховой защиты имущественных интересов юридических и физических лиц, а также в определении объектов страхования и в формах его проведения. Уточнена классификация видов страхования в Украине по исторической, юридической и экономической признакам. Определено, что необходимость страхования деятельности предприятий обусловлено тем, что убытки чаще наступают от действия разрушительных явлений, которые не могут контролироваться человеком. В условиях рискованного характера функционирования любых предприятий и не менее рискованного поведения людей существует потребность предупреждения устранения и возмещения убытков вследствие наступления неблагоприятных событий или рисков. Осуществлено акцент на значении и необходимости страховой защиты субъектов хозяйствования от различных неблагоприятных последствий действий разрушительных явлений с позиции разных аспектов.

Ключевые слова: страхование, признаки страхования, классификация страхования, страховой риск, страховая защита.

At the present stage of economic development of the country, insurance is one of the few sectors of the economy of Ukraine, which over the last years has a significant stable annual growth in the volume of services provided. Different methodological approaches to the nature of insurance are defined in the article. Insurance is a special type of economic activity, in the process of which an insurance fund is created, from which payments are made to insurers in the event of an insurance event stipulated by law or contract. In a market economy, insurance is, on the one hand, a means of protecting business and the well-being of people, and on the other, a kind of profitable business activity. The classification of types of insurance in Ukraine by historical, legal and economic characteristics has been clarified. The basis for the classification of insurance is a discrepancy: in the fields of activity of insurance companies, in approaches to

ensuring the insurance protection of property interests of legal and natural persons, as well as in the definition of objects of insurance and in the forms of its carrying out. Classification of types of insurance is carried out on historical, legal and economic grounds. The content of insurance is a system of closed redistributive relations between its members, the object of which is the formation at the expense of financial contributions of a trust insurance fund to recover from it a possible extraordinary and other damage to the insured or to pay money to citizens in the event of their disability. the need for insurance protection of economic entities against various adverse effects of destructive phenomena in terms of various aspects. The need for insurance protection is driven by the desire to limit both material and non-material losses associated with certain risks. Today, insurance is one of the most important sectors of the economy for any country because, thanks to insurance, the pressure on the expenditure side of the budget is reduced to the detriment. Insurance also contributes to attracting investment funds into the economy, solving social problems in society.

Key words: *insurance, insurance characteristics, insurance classification, insurance risk, insurance protection.*

Постановка проблеми. Сьогодні сільське господарство перспективна галузь розвитку економіки країни. Але в той же час є однією з найбільш ризикованих, оскільки успіх галузі багато в чому залежить від погодних умов. Ціни на продукцію аграріїв постійно зростають, тому втрата або недоотримання врожаю обертаються значними матеріальними збитками для виробників та призводить до втрати вигод. Планування різних видів підприємницької діяльності, в тому числі й сільськогосподарського виробництва, пов'язане з ризиком. Ризики виникають на кожному етапі діяльності підприємства: при складанні і виконанні планів виробництва, постачання, збуту, при оцінці кон'юнктури ринку, при порушенні термінів поставки сировини і реалізації продукції тощо. Ризик – явище, яке неможливо уникнути, тому кожне підприємство повинне розробляти систему управління ризиками, що виникають або можуть виникнути, і планування можливих шляхів для мінімізації негативного впливу ризику на їх діяльність.

Страховання є одним з найбільш дієвих методів зменшення впливу ризику на результати функціонування підприємства. На сьогоднішній день страховий сегмент ринку в Україні є відносно молодим і перебуває у стадії формування. Проте вже можна констатувати, що страховання є одним з найбільш вагомих сегментів ринкових економічних відносин. Саме страховання в змозі забезпечити не тільки безпеку, стабільність, соціальні гарантії в суспільстві через механізм страхового захисту, але й у перспективі може стати важливим механізмом перерозподілу інвестиційних ресурсів і механізмом вирішення питання працевлаштування для населення [16].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень показав, що вітчизняні науковці приділяють достатньо уваги проблемам страховання. Серед авторів, які займаються даною проблематикою слід виділити роботи В.Д. Базилевича [1; 2], К.С. Базилевича [1], Н.М. Внукової [3], К.Г. Воблого [4], Т.А. Говорушко [5], В.В. Глушенка, О.Є. Гудзь, П.А. Лайка, М.В. Мниха, С.С. Осадця [6], С.А. Навроцького [9], В.Д. Пантелєєва, І.М. Паска, Н.С. Танклевської [7; 8] та інших.

Метою статті є визначення методичних підходів до сутності і уточнення класифікацій, видів та форм страховання.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі економічного розвитку країни, страховання – одна з небагатьох галузей економіки України, яка протягом останніх років має значний стабільний щорічний приріст обсягів наданих послуг.

В українській мові термін «страховання» походить від слова «страх», певним чином перегукуючись з європейськими мовами, в яких термін походить від слів «впевненість», «безпека», «передбачливість» тощо [9]. Огляд наукових джерел свідчить про різні підходи щодо тлумачення страховання (табл. 1) і його класифікацію. У сучасній страховій літературі, в словниках та енциклопедіях нараховується більше 20 різних визначень поняття «страховання». Проте, більшість вчених схиляються до такого визначення, що

страхування – це спосіб відшкодування збитків, заподіяних фізичній або юридичній особі, за допомогою розподілу сплати між багатьма особами. Збитки компенсуються із страхового фонду, що перебуває в розпорядженні страхової компанії.

Таблиця 1

Підходи до тлумачення сутності страхування

Джерело	Сутність дефініції
Законі України «Про страхування» від 4 жовтня 2001 року № 2745–III [10]	Страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів.
Господарський кодекс України [11]	Страхування – це діяльність спеціально уповноважених державних організацій та суб'єктів господарювання (страховиків), пов'язана з наданням страхових послуг юридичним особам або громадянам (страхувальникам) щодо захисту їх майнових інтересів у разі настання визначених законом чи договором страхування подій (страхових випадків), за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхувальниками страхових платежів.
Термінологічний словник [12]	Страхування – система заходів щодо утворення страхових (грошових) фондів, призначених для повного або часткового відшкодування втрат суб'єктам господарювання від непередбачених обставин (стихійних лих, аварій, нещасних випадків, невиконання зобов'язань контрагентами, що збанкрутували і т. ін.) та надання допомоги громадянам (чи їх сім'ям) у разі настання страхових випадків – досягнення певного віку, втрати працездатності, смерті тощо.
Внукова Н. М. [3]	Страхування – це економічні відносини, в яких беруть участь, як мінімум, дві сторони, два суб'єкта відносин: страхова організація, яка є страховиком, і страхувальник – юридична особа або дієздатний громадянин, який уклав зі страховиком договір страхування або є страхувальником відповідно до законодавства України.
Воблий К.Г. [4]	Страхування – вид господарської діяльності на базі солідарності і від платності, метою котрого є покриття майбутнього збитку або потреби, зумовленої настанням випадкової і одночасно статистично вловимої події.
Говорушко Т. А. [5]	Страхування – це економічні відносини, що виникають між страховиком і страхувальником з приводу передачі міри матеріальної відповідальності за наслідки випадкових подій від страхувальника до страховика за певну плату.
Осадєць С. С. [6]	Страхування – це двосторонні економічні відносини, які полягають у тому, що страхувальник, сплачуючи грошовий внесок, забезпечує собі (чи третій особі) у разі настання події, обумовленої договором або законом, суму виплати з боку страховика, який утримує певний обсяг відповідальності і для її забезпечення поповнює та ефективно розміщує резерви, вживає превентивні заходи, спрямовані на зменшення ризику, а при потребі перестраховує частину своєї відповідальності.
Федорова Т. А. [1]	Страхування – це створення цільових фондів грошових засобів, призначених для компенсації збитків, котрі виникли внаслідок неочікуваних, випадкових за природою подій.

Джерело: згруповано авторами за даними

Базилевич В.Д. вважає, що економічний зміст страхування полягає в тому, що цей різновид людської діяльності спрямований на захист майнових інтересів юридичних та фізичних осіб, що потерпіли у зв'язку з настанням страхових випадків, визначених договором чи страховим законодавством, за рахунок страхових фондів, які формуються учасниками страхування [2]. Всі ці визначення підтверджують різноманітність прояву страхування та складність його однозначного визначення.

Класифікація страхування проводиться за різними ознаками. Найчастіше страхування класифікують за історичними, юридичними та економічними ознаками. Класифікацію страхування за історичною ознакою пов'язана із виділенням етапів розвитку тих чи інших видів страхування. Класифікацію страхування за цією ознакою подано в таблиці 2.

Таблиця 2

Класифікація страхування за історичною ознакою

Вид історичного страхування	Характеристика виду
Давнє (традиційне)	відносять страхування майна в т.ч. морське страхування (судно і вантаж) (з XIV ст.), страхування від вогню (з XVII ст.), страхування транспортних засобів (з XX ст.) та страхування життя (з XVI ст.) і страхування від нещасних випадків (з XIX ст.)
Нове	відносять страхування фінансово-кредитних ризиків, страхування відповідальності і медичне страхування
Новітнє	відносять страхування будівельних і технічних ризиків, авіаційне і космічне страхування, комплексне страхування банків, технічний і медичний аси станс

Джерело: згруповано авторами за даними [1; 2]

Юридична ознака класифікації страхування базується на правових нормах цивільного і страхового законодавства і передбачає кілька підходів, а саме європейський підхід здійснюють згідно з директивами ЄС та вітчизняний, який з 1996 практикується в Україні при видачі ліцензій страховикам відповідно до вимог чинного законодавства України. Класифікацію страхування за цією ознакою подано в таблиці 3.

Найбільш широкою є класифікація страхування за економічною ознакою. Вона передбачає декілька варіантів поділу залежно від цілей класифікації (табл. 4).

Страхування створює для всіх учасників рівні права, можливість отримати вигоду, бажання ризикувати, надає впевненості у розвитку підприємницької діяльності, створює нові стимули зростання продуктивності праці та забезпечення економічного розвитку. Значення страхування нині продовжує посилюватися, оскільки з розвитком соціально-економічних відносин як всередині країни, так і поза її межами, науково-технічного прогресу виникає все більше нових ризиків, протистояти яким, без гарантій відшкодування збитків, неможливо. Завдяки широкому спектру страхування, після настання страхового випадку, страхові виплати є надійною запорукою економічної безпеки юридичних і фізичних осіб.

Необхідність страхування діяльності підприємств зумовлюється тим, що збитки частіше настають від дії руйнівних явищ, що не можуть контролюватися людиною. За умов ризикового характеру функціонування будь-яких підприємств і не менш ризикового поведіння людей існує потреба попередження усунення і відшкодування збитків унаслідок настання несприятливих подій чи ризиків.

Відомі українські вчені В.Д. Базилевич та К.С. Базилевич пояснюють необхідність страхового захисту з позиції таких аспектів [1]:

Таблиця 3

Види страхування за юридичною ознакою

Вид страхування	Клас
Європейський підхід (з 1 січня 1978 року використовують країни-члени ЄС)	
1) Довгострокове страхування («Life»)	<p>Клас I. Страхування життя і щорічної ренти (ануїтетів). Клас II. Страхування до шлюбу і народження дитини. Клас III. Зв'язане довгострокове страхування життя. Клас IV. Безперервне страхування здоров'я. Клас V. Тонтіни – це угоди, у яких група осіб зв'язана між собою таким чином, що зроблений однією особою внесок розподіляється між тими особами, які до дня смерті цієї особи залишаються живі. Клас VI. Страхування виплати капіталу. Клас VII. Страхування пенсій.</p>
2) Загальне страхування («Non-Life»)	<p>Клас 1. Страхування від нещасних випадків. Клас 2. Страхування на випадок хвороби. Клас 3. Страхування наземних транспортних засобів. Клас 4. Страхування залізничного транспорту. Клас 5. Страхування авіаційної техніки. Клас 6. Страхування суден. Клас 7. Страхування вантажів (товарів у дорозі). Клас 8. Страхування від пожеж і стихійного лиха. Клас 9. Страхування власності. Клас 10. Страхування відповідальності власників моторизованих транспортних засобів. Клас 11. Страхування відповідальності власників авіаційної техніки. Клас 12. Страхування відповідальності власників суден. Клас 13. Страхування загальної відповідальності. Клас 14. Страхування кредитів. Клас 15. Страхування поручительств (застави). Клас 16. Страхування фінансових втрат. Клас 17. Страхування судових витрат. Клас 18. Страхування фінансової допомоги.</p>
Вітчизняний підхід	
1) Добровільне страхування (ст. 6 ЗУ «Про страхування»)	<p>страхування життя; страхування від нещасних випадків; медичне страхування; страхування здоров'я на випадок хвороби; страхування залізничного транспорту; страхування наземного транспорту (крім залізничного); страхування повітряного транспорту; страхування вантажів та багажу (вантажобагажу); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ; страхування майна; страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника) тощо.</p>
2) Обов'язкове страхування (ст. 7 ЗУ «Про страхування»)	<p>особисте страхування медичних і фармацевтичних працівників (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини при виконанні ними службових обов'язків; особисте страхування працівників відомчої та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд) тощо.</p>

Джерело: згруповано авторами за даними [2; 6]

Таблиця 4

Класифікація страхування за економічними ознаками

Ціль класифікації	Вид страхування	Характеристика виду
За спеціалізацією страховика або сферами його діяльності	Страхування життя	Страховики укладають договори страхування, які не лише задовольняють потреби страхувальників у страховому захисті, а й здатні забезпечити їхні інвестиційні інтереси. Принципова особливість даних видів страхування полягає у тому, що по закінченню дії договору страхувальник або застрахована особа отримують страхову суму, а інколи страхову суму та бонус.
	Загальні (ризикові) види	Страховики укладають договори, які обслуговують потреби виключно у страховому захисті, не торкаючись інвестиційних інтересів страхувальників. До таких видів страхування відносяться усі види майнового страхування, страхування відповідальності та договори страхування від нещасних випадків та медичного страхування.
За об'єктами страхування, на який спрямований страховий захист	Особисте страхування	Страхування майнових інтересів, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та додатковою пенсією страхувальника або застрахованої особи.
	Майнове страхування	Страхування майнових інтересів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням майном.
	Страхування відповідальності	Страхування майнових інтересів, пов'язаних з відшкодуванням заподіяної страхувальником шкоди третій (юридичній чи фізичній) особі або її майну.
За родом небезпеки або страхових ризиків	автотранспортне; кредитних ризиків тощо.	За таким підходом можуть виділяти небезпеки, які за ієрархією не пов'язані між собою, але відносяться до конкретного об'єкта або групи об'єктів, що становить основу комплексного страхування.
За статусом страховика або за формою організації	Державне	Здійснюють спеціалізовані державні страхові організації.
	Акціонерне (комерційне)	Здійснюють страхові компанії, створені у формі акціонерних товариств закритого й відкритого типу, повні, командитні товариства, товариства із додатковою відповідальністю, приватні страхові компанії. Метою діяльності яких є отримання прибутку.
	Взаємне	Здійснюють товариства взаємного страхування. Це недержавна організаційна форма страхування, яка виражає домовленість між групою фізичних, юридичних осіб про відшкодування один одному майбутніх можливих збитків у визначених частинах згідно з прийнятими умовами.
	Кооперативне	Недержавна організаційна форма. Полягає у проведенні страхових операцій кооперативами.
	Медичне	Особлива організаційна форма страхової діяльності. Є формою соціального захисту інтересів населення в охороні здоров'я.
За орієнтацією страхових інтересів	Обслуговування громадян (фізичних осіб)	Орієнтовані на соціальні та майнові потреби родини або окремої людини.
	Обслуговування юридичних осіб	Орієнтовані на соціальні та майнові потреби осіб, які юридично оформлені.

Джерело: згруповано авторами за даними [2; 5; 6]

1) природний – пояснює необхідність виникнення страхування як засобу збереження матеріальних благ за умови настання випадкових, непередбачуваних, а також передбачуваних, але небажаних, і таких, яких не можна уникнути, випадків з метою розподілу заподіяних окремим громадянам збитків між багатьма іншими членами суспільства, щоб знизити втрати постраждалих;

2) економічний – створення такого різновиду людської діяльності, який був би оснований з метою нагромадження фінансових засобів для відшкодування збитків, спричинених настанням шкідливих для здоров'я та (або) матеріального благополуччя подій, як фізичним, так і юридичним особам, що створює сприятливі умови для безперервного процесу суспільного відтворення;

3) соціальний – страхування є формою (способом) участі держави, роботодавців та громадян у справі захисту особистих інтересів громадян і створення у такий спосіб умов для забезпечення соціальної та політичної стабільності в суспільстві;

4) юридичний – страхування є різновидом цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів;

5) міжнародний – усунення національних відмінностей у законодавствах різних країн і уніфікації способів захисту інтересів господарюючих суб'єктів, з одного боку, та розробки таких юридичних норм, які б забезпечили страховикам достатні фінансові гарантії – з іншого боку.

Висновки. Отже, підсумовуючи наведені визначення терміну, можна визначити, що страхування – це особливий вид господарської діяльності, в процесі якого створюється страховий фонд, з якого, в разі настання страхового випадку, що передбачений законом або договором, здійснюються виплати страхувальникам. У ринковій економіці страхування виступає, з одного боку, засобом захисту бізнесу та благополуччя людей, а з іншого – видом підприємницької діяльності, що приносить прибуток.

В основу класифікації страхування закладено розбіжності: у сферах діяльності страхових компаній, у підходах щодо забезпечення страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб, а також у визначенні об'єктів страхування і у формах його проведення. Класифікація видів страхування здійснюється за історичною, юридичною та економічною ознакою.

Необхідність страхового захисту викликана прагненням обмежити як матеріальні, так і нематеріальні збитки, пов'язані з певними ризиками. Сьогодні страхування – це один з найбільш значущих секторів економіки для будь-якої країни, оскільки завдяки страхуванню знижується тиск на видаткову частину бюджету по відшкодуванню збитків. Також страхування сприяє залученню інвестиційних коштів в економіку, вирішенню соціальних труднощів в суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. 3-тє видання. К.: Товариство «Знання», КОО, 1998. 374 с.
2. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2008. 1019 с.
3. Внукова Н.М., Временко Л.В., Успенко В.І. та ін. Страхування: теорія та практика: Навчальний посібник. – 2-ге видання, перероблене та доповнене. Харків: Бурун Книга, 2009. 656 с.
4. Воблій К.Г. Основи економії страхування. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 238 с.
5. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування: навч. посіб. / за ред. Т.А. Говорушко. К.: Львів: «Магнолія 2006», 2014. 328 с.
6. Страхування : Підручник / Кер. авт. кол. і наук. ред. С.С. Осадець. Вид. 2-е, переробл. і доп. К.: КНЕУ, 2002. 599 с.
7. Танклевська Н.С., Супрун О.О. Перспективи розвитку фінансування діяльності аграрних підприємств. Агросвіт. № 20. 2015. С. 72–77.

8. Танклевська Н.С., Мірошниченко В.О. Фінансовий потенціал аграрних підприємств. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»: ВЦ НУБіП України, 2014. Вип. 200. Ч. 3 С. 109–115.
9. Навроцький С.А. Страхування як самостійна економічна категорія відтворення. Економіка АПК. 2006. № 9. С. 37–44.
10. Про страхування : Закон України від 4 жовтня 2001 року № 2745–III ст. 1. URL: www.rada.gov.ua (дата звернення: 02.02.2020).
11. Господарський кодекс України редакція від 08 грудня 2016 року.
12. Словник страхових термінів. Товариство з додатковою відповідальністю «Страхова компанія «GUARDIAN». URL: <http://www.grdn.com.ua/glossary.html> (дата звернення: 02.02.2020).
13. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Страхування: Термінологічний словник.-2-е вид., випр,та доп. Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2002. 104 с.
14. Podstawy ubezpieczeń. Podręcznik / pod red. J. Monkiewicza. T.I. Mechanizmy i funkcje. – Warszawa: Poltext, 2000. 401 s.
15. Prokopchuk E.T. Specifics of agricultural insurance in Ukraine. Journal Current Issue. 2016. Vol. 22, Iss. 37, p. 50–60.

References:

1. Bazylevych, V. & Bazylevych, K. (1998). Strakhova sprava [Insurance business]. 3-tie vydannia. K.: Tovarystvo “Znannia”, KOO. (in Ukrainian)
2. Bazylevych, V.D. (Ed.). (2008). Strakhuvannia: Pidruchnyk [Insurance: Tutorial]. K.: Znannia. (in Ukrainian)
3. Vnukova, N., Vremenko, L., Uspalenko, V. et al. (2009). Strakhuvannia: teoriia ta praktyka: Navchalnyi posibnyk [Insurance: Theory and Practice: a tutorial]. 2-he vydannia, pereroblene ta dopovnene. Kharkiv: Burun Knyha. (in Ukrainian)
4. Voblyi, K. (2001). Osnovy ekonomii strahovaniya [Basics of insurance savings]. Ternopil: Ekonomichna dumka. (in Russian)
5. Hovorushko, T. & Stetsiuk, V. (2014). Strakhuvannia: navch. posib. [Insurance: a tutorial]. K.: Lviv: «Mahnoliia 2006». (in Ukrainian)
6. Osadets, S.S (Ed.). (2002). Strakhuvannia: Pidruchnyk [Insurance: Tutorial]. Vyd. 2-e, pererobl. idop K.: KNEU. (in Ukrainian)
7. Tanklevska, N. & Suprun, O. (2015). Perspektyvy rozvytku finansuvannia diialnosti ahrarynykh pidpryiemstv [Prospects for financing the activities of agrarian enterprises]. Ahrosvit, 20, 72–77. (in Ukrainian)
8. Tanklevska, N. & Mirosnychenko, V. (2014). Finansovyi potentsial ahrarynykh pidpryiemstv [Financial potential of agrarian enterprises] Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bi-oresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy, Serii «Ekononika, ahraryni menedzhment, biznes» : VTs NUBiP Ukrainy, 200(3), 109–115 (vključeno do mizhnarodnoi naukovo-metrychnoi bazy RINTs). (in Ukrainian)
9. Navrotskyi, S. (2006). Strakhuvannia yak samostiina ekonomichna katehoriia vidtvoren- nia [Insurance as an independent economic category of reproduction]. Ekonomika APK, 9, 37–44. (in Ukrainian)
10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001). Insurance (The Law of Ukraine). Retrieved from: www.rada.gov.ua (in Ukrainian)
11. Hospodarskyi kodeks Ukrainy (2016). (in Ukrainian)
12. Slovnyk strakhovykh terminiv [Dictionary of economic terms]. Tovarystvo z dodatkovoiu vid- povidalnistiu «Strakhova kompaniia «GUARDIAN». Retrieved from: <http://www.grdn.com.ua/glos- sary.html> (in Ukrainian)
13. Zahorodnii, A. & Vozniuk, H. (2002). Strakhuvannia: Terminolohichnyi slovnyk [Insurance: Terminological Dictionary]. 2-e vyd., vypr,ta dop. Lviv: Vydavnytstvo «Beskyd Bit». (in Ukrainian)
14. Monkiewicza, J. (Ed.). (2000). Podstawy ubezpieczeń. Podręcznik. T.I. Mechanizmy i funkcje. Warszawa: Poltext.
15. Prokopchuk E.T. (2016) Specifics of agricultural insurance in Ukraine. Journal Current Issue. Vol. 22, Iss. 37, p. 50–60.